

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/139142,Wykleci-odnalezieni-w-Malopolsce-Krakowska-Loza-Historii-Wspolczesnej-on-line-25.html>
03.03.2026, 15:56

Wyklęci odnalezieni w Małopolsce. Krakowska Łoża Historii Współczesnej on-line - 25 lutego 2021

Dyskusja o nowej książce IPN pod redakcją Dawida Golika i Filipa Musiała „Żołnierze wolnej Polski. Wyklęci odnalezieni w Małopolsce”

Kilka dni przed Narodowym Dniem Pamięci Żołnierzy Wyklętych na spotkaniu Krakowskiej Łoży Historii Współczesnej rozmawiamy o podziemiu niepodległościowym z końca wojny i pierwszych lat powojennych. Na razie Łoża w wersji wirtualnej, bez udziału publiczności. W dyskusji biorą udział: dr Dawid Golik, kierujący w Krakowie pionem poszukiwań i identyfikacji oraz Krzysztof Pięciak. Obaj są autorami kilku rozdziałów w książce.

Zakończenie II wojny światowej nie przyniosło Polsce wolności. Po pięciu latach zmagania wojennych, okupacji niemieckiej i sowieckiej Rzeczpospolita na kolejnych 45 lat dostała się w sferę dominacji ZSRS. Narzucony system polityczny, likwidacja konstytucyjnych władz, zagarnięcie ponad połowy przedwojennego terytorium – to wszystko zdecydowało o tym, że po zakończeniu działań wojennych miliony Polaków sprzeciwiały się, w różnej formie, systemowi komunistycznemu, a tysiące z nich w drodze walki konspiracyjnej – z bronią w ręku.

Bohaterowie tamtych zmagania, walczący o utraconą w 1939 r. suwerenność państwową i wolności obywatelskie, byli przez komunistów skazani na zapomnienie. Tych, którzy zginęli w walce albo zostali zamordowani – najczęściej strzałem katyńskim w tył głowy – składano w bezimiennych dołach śmierci. Po kilkudziesięciu latach Rzeczpospolita wykonuje swą powinność, doprowadzając do odszukania ich grobów, identyfikacji i godnego pochówku.

W książce opisano 15 postaci partyzantów polskiego podziemia niepodległościowego walczących w Małopolsce, w większości tu schwytanych, skazanych przez komunistyczny Wojskowy Sąd Rejonowy i zamordowanych. Niemal wszystkich poszukiwano i odnaleziono w czasie prac ekshumacyjnych prowadzonych w latach 2017-2019. Część z nich została już pochowana z należnym ceremoniałem, inne pogrzeby są zaplanowane na najbliższy czas.

Pierwsze trzy rozdziały książki opisują osoby związane ze Zgrupowaniem Partyzanckim „Błyskawica”, kolejne dwa partyzantów walczących w oddziałach podporządkowanych Armii Polskiej w Kraju, w rozdziale szóstym i siódmym przedstawiono sylwetki osób związanych z Polską Podziemną Armią Niepodległościowców, tom zamykają biografie żołnierzy podziemia narodowego.

Prace poszukiwawcze wciąż trwają, mamy nadzieję, że już wkrótce będzie możliwe wydanie kolejnego tomu prezentującego małopolskich Żołnierzy Wyklętych – odnalezionych i zidentyfikowanych.